

Європейські газові ринки

Випуск №47

19 - 25 листопада 2018 р.

Вжито таких скорочень:

ВТП – віртуальний торговельний пункт
CEGH - Центральноєвропейський газовий хаб (Баумгартен)
ГТО – газотранспортний оператор
ГТС – газотранспортна система
ЄЦБ – Європейський центральний банк
МЕА – Міжнародне енергетичне агентство (Париж, Франція)
СПГ – скраплений природний газ
ПСГ – підземні сховища газу
ТКМ - тисяча кубічних метрів
ЦСЕ – Центральна і Східна Європа

Якщо окремо не зазначено інакше, під кубічними метрами розуміються стандартні кубічні метри, об'єм яких вимірюється при температурі 20°C та тиску 101,325 кПа. При перетвореннях енергетичних одиниць на об'ємні, згідно з наявною в НГБІ методикою, середнє значення вищої теплоти згоряння російського експортного газу в Центральній Європі, за даними операторів транскордонних пунктів у регіоні ЦСЕ. Для пари євро/дол. США використовується щоденний курс ЄЦБ. Для країн, які не входять до Єврозони, - обмінні курси, що встановлюють їхні центральні банки. Тижневі та місячні показники розраховуються на підставі щоденних величин. Наведені спотові ціни являють собою ціни з поставкою наступного дня, усереднені та середньозважені по об'ємах наприкінці торговельного дня. З метою підвищення наочності при порівнянні цін, починаючи з цього бюлетеня, ціни, які наводитимуться для британського NBP, будуть приведені до теплотворності російського газу. Реальна середня теплотворність британського газу вище російського експортного, і ціни відповідно дещо вищі.

Зміст

Підсумки
1. Ключові показники і процеси
1.1 Тижневі показники
1.1.1 Об'єми торгівлі
1.2 Процеси
2. Спотові ціни
2.1 Наступної доби
2.2 Спреди NCG-CEGH, Gaspool – польський хаб
2.3 Протягом доби
3. Ф'ючерси
4. Найважливіші хаби
4.1 NCG
4.2 CEGH
4.3 Польський хаб
5. «Газпром»: результати за 10,5 місяців та 3 квартал 2018 р.
5.1 Результати 10,5 місяців 2018 р.
Газпромівська статистика
Інші джерела свідчать навпаки про падіння
Електронна платформа: торги 2018 р. завершено
5.2 Ціни
5.3 Офіційний звіт «Газпрому» за 9 місяців 2018 р. та наш аналіз
5.3.1 Поставки газу російським споживачам
5.3.2 Поставки газу країнам на теренах колишнього Радянського Союзу, за винятком Росії
5.3.3 Європа
Західна Європа
ЦСЕ
5.3.4 СПГ
5.3.5 Україна
5.4 Підсумки
6. Нафта, нафтопродукти і вугілля
6.1 Фактори нафтового ринку
7. Економічні фактори.
7.1 Курс валют
8. <i>Нафтогаз</i>
8.1 Прейскурант на природний газ з 1 грудня 2018 року за нерегульованим тарифом
8.1.1 Аналіз
8.2 «Нафтогаз трейдинг»
8.3 Прейскурант за регульованим тарифом, чинний з 01.11.2018 (населення і ТКЕ)
9. Важливі події
9.1 Сплеск цін на газ у США, плануються поставки СПГ не зі США, а навпаки до США
9.2 Газові інтеграційні процеси в країнах Балтії
10. Інформація ТБ «Українська енергетична біржа»

СКОРОЧЕНІ ПІДСУМКИ

Оптові ціни на газ на європейських ринках суттєво понизилися.

Обсяги торгів спотом, за підсумками тижня, на досліджуваних хабах, не змінилися відносно попереднього тижня (+17% - на попередньому тижні). Суттєво додали Польща (+68%), бельгійський хаб (+36%) та NCG (+31%).

Спотові ціни за підсумками тижня понизилися на 4%. **Баумгартен став чітко найдешевшим європейським спотовим хабом.**

Поставки наступної доби. Середня тижнева ціна по досліджуваних хабах понизилися на \$12, або на 4,5% (+8,7% - попередній тиждень, без Польщі).

Ф'ючерси протягом тижня здебільшого дорожчали. Однак, середні тижневі ціни суттєво впали, враховуючи «низький старт», укладкований з кінця попереднього тижня. Поставки у грудні 2018 р. з понеділка по п'ятницю подорожчали у середньому на \$4, а поставки в літній сезон 2019 р. навпаки подешевшали – на \$4. За підсумками тижня ф'ючерси подешевшали в середньому на 5%.

Поставки наступного газового місяця. Середня тижнева ціна контрактів наступного газового місяця понизилася на \$20, або на 6,0% (+7,30% - попередній тиждень).

Поставки у 1 кварталі 2019 р. Середня тижнева ціна поставок у 1 кварталі 2019 р. понизилася у середньому по досліджуваних хабах на 5,6% (+6,7% на попередньому тижні).

Поставки у літній сезон 2019 р. Середня тижнева ціна понизилася в середньому на 4,3% (+1,9% на попередньому тижні).

NCG. Протягом тижня ф'ючерси поводили себе різнопланово. Грудневі поставки та контракт 1 кварталу 2019 р. стабільно дорожчали, а літній сезон 2019 р. та деякі інші поставки дешевшали. Однак, за підсумками тижня відбулося суттєве здешевлення всіх ф'ючерсів. Середня тижнева ціна ф'ючерсних контрактів NCG понизилася на 3,9% (+3,0% на попередньому тижні).

CEGH. Середня денна ціна всіх ф'ючерсів за підсумками п'ятничних торгів була нижче ціни першого дня торгів на \$2 (-\$5). Середня тижнева ціна ф'ючерсних контрактів понизилася на 4,1% (+3,0% на попередньому тижні).

Польський хаб. За підсумками звітного тижня оптові ціни на природний газ у Польщі помітно понизилися. Середня тижнева ціна ф'ючерсних контрактів, порівняно з попереднім тижнем, понизилася на 3,9% (+3,3% на попередньому тижні). Найдорожчими ф'ючерсами стали поставки у січні і лютому 2019 р. Сумарний тижневий об'єм укладених на TGE ф'ючерсних контрактів склав 352 млн. куб. м (192 млн. куб. м). Поточним газовим пріоритетом Польщі стала зима 2019/2020 рр., а також зима 2018/2019 рр. На поставки у зимовий сезон 2019 року припало 33% тижневих обсягів торгів, а у зимовий період 2018/2019 рр. - 37%.

Середня тижнева ціна поставок наступної доби понизилася на \$5, або на 1,5% (+14,5% на попередньому тижні); промптів - на 0,9% (+11,2%).

ГАЗПРОМ. Декілька днів тому «Газпромом» було оприлюднено звіт за 9 місяців 2018 р. та оперативні дані за 10,5 місяців 2018 р. Аналіз документів показує наявність розбіжностей частини даних «Газпрому» з незалежними джерелами.

РЕЗУЛЬТАТИ ЗА 10,5 МІСЯЦІВ ТА ЇХ АНАЛІЗ

Газпромівська статистика. За 10,5 місяців Газпром поставив в дальнє зарубіжжя 171,6 млрд. куб. м газу, що на 3,5% більше, ніж за період 1 січня - 15 листопада 2017 року. Найбільший приріст поставок російського газу відбувся до Нідерландів та Австрії. Обсяги експорту до цих країн за 10,5 місяців 2018 р. стали більше, ніж за цілий 2017 рік. Найбільшим імпортером російського газу залишалася Німеччина (44,86 млрд. куб. м).

Незалежні джерела. Експорт газу «Газпрому» в дальнє зарубіжжя на початку листопада впав на 12% - до 7,5 млрд куб. м з 8,6 млрд куб. м за той же період 2017 року. У жовтні експорт скоротився на 6%. Поточна крива експорту на даний момент істотно нижче як рівня листопада 2017 року, так і рівня 2016 року.

Робиться припущення, що «Газпром» просто не може добути більше газу, а скорочення експорту викликано необхідністю перенаправляти обсяги на внутрішній ринок, де попит зростає на тлі початку опалювального сезону. А. Медведєв говорить про мету для дальнього зарубіжжя в **204,5 млрд. куб. м**, які «Газпром» планує утримати у середньостроковій перспективі.

Електронний торговельний майданчик (ЕТМ). Торги 2018 р. завершено 16.11.18, замість планового 28.12.18, оскільки ліміти «Газпром експорт» на Третю торговельну сесію були повністю вичерпані. Обсяг проданого газу за весь період торгів склав близько 1,04 млрд. куб. м. 45% реалізованого на ЕТМ газу припали на ВТП Словаччини. На думку експертів, більшість цих обсягів призначені для реверсу до України. При цьому, ціни торгів на ЕТМ вище, ніж ціни довгострокових контрактів «Газпрому».

Італія практично перестала закупати газ на ЕТМ в останні тижні, можливо, керуючись міркуваннями ціни. «Газпром» заробляє на продажу газу Україні та дає можливість додатково заробити своїм європейським партнерам. **Можливо, доцільно подумати про припинення домінуючої орієнтації на ВТП Словаччини?**

ОФІЦІЙНИЙ КВАРТАЛЬНИЙ ЗВІТ «ГАЗПРОМУ» ТА ЙОГО АНАЛІЗ

Поставки газу країнам на теренах колишнього Радянського Союзу, за винятком Росії. Всього у 3 кварталі 2018 р. «Газпром» поставив країнам на теренах к. СРСР 6,636 млрд. куб. м; зростання на 16%, порівняно з 3 кварталом 2017р. Поставки до України, як подає «Газпром», зросли на 19%. У своїй офіційній звітності «Газпром» продовжує документувати факт поставок ДНР/ЛНР, класифікуючи їх як поставки Україні, аргументуючи тим, що такого роду поставки передбачено умовами контракту з НАК «Нафтогаз України». Зазначається: «У січні 2009 року між ПАТ

«Газпром» і НАК «Нафтогаз України» підписано прямий довгостроковий контракт на поставку газу **споживачам України** (стор.74). Порівняння аналогічних кварталів 2017 та 2018 р. свідчить про те, що поставки ДНР/ЛНР у цьому році збільшуються.

Центральна і Східна Європа.

Польща: приріст у 0,5 млрд. куб. м для Польщі є доволі значимим для країни із середнім квартальним споживанням газу 4 млрд. куб. м. Слід зазначити, що **реверс у транскордонному пункті Малльнов з Німеччини до Польщі, основне альтернативне джерело трубопровідного газу для Польщі, в останні місяці дорівнював нулю.**

Румунія: приріст 197 млн. куб. м для Румунії становить 7% середнього квартального споживання країни в 2017р.

Словаччина у 1 кварталі 2018 р. понизила на 13% обсяги імпорту, в 2 кварталі 2018 р. – на 22%, а тепер додала 11%.

Україна. Звіт повторює інформацію про суперечки з НАК «Нафтогаз України», які докладно відображені нами у випуску №34. Серед нового тексту Звіту щодо України, «Газпром» відмічає, що «арбітри зробили залік зустрічних вимог за підсумками двох розглядів і зобов'язали ПАТ «Газпром» виплатити НАК «Нафтогаз України» близько 2,56 млрд. дол.; ПАТ «Газпром» не згоден з рішеннями арбітражу і оскаржує їх».

Обґрунтовуючи обхідні трубопроводи, «Газпром» посилається на ризики, пов'язані з транспортуванням природного газу через територію транзитних країн. Зазначається: «Однією з таких країн є Україна. На даний момент побоювання щодо надійності поставок газу в Європу через територію України обумовлені як політичною нестабільністю в цій країні, яка усугубляється несприятливою економічною обстановкою, так і вимогами української сторони щодо значного збільшення плати за транспортування (в залежності від планованих обсягів транспортування після 2019 року)».

Нафта, вугілля. Всі паливні енергоносії дешевшали протягом більшості тижня; середні тижневі ціни подешевшали суттєво. Січневий контракт Brent подешевшав 23.11.18 до \$58,80.

Фактори нафтового ринка. На тлі падіння нафтових цін, потужні сили ратують за скорочення видобутку в рамках угоди ОПЕК+. Відповідні рішення можуть бути ухвалені на зустрічі міністрів країн-учасниць ОПЕК+, яка відбудеться 5 грудня у Відні. Котирування еталонних сортів Brent і WTI впали майже на \$20 за барель у порівнянні з максимальними значеннями минулого місяця. Президент США Дональд Трамп зниження цін ставить собі в заслугу і навіть написав в своєму твіті: «\$54, а було \$ 82. Спасибі Саудівській Аравії, але давайте зробимо їх (нафтові ціни) ще нижче». Тим часом, 22 листопада 2018 р. глава Мінекономрозвитку РФ Максим Орешкін публічно повідомив, що до 2025-2030 року ціни будуть перебувати на рівні приблизно 50 доларів за барель і далі зберігатися на цьому рівні.

Нафтогаз. Згідно з грудневим преїскурантом за нерегульованим тарифом, ціни (з ПДВ) понижено, порівняно з преїскурантом для жовтня/листопада 2018 р., у середньому на 2366,00 грн. / ткм, або на 17%. За період з жовтня ціни на європейських **хабах впали на 18-20%**.

«Нафтогаз трейдинг» припинив публікацію цін торгів після 14.11.18. Можливою причиною є те, що торги не відбулися.

Конкретні ціни публікуються лише у передплатному виданні.

ТОВ «Нафтогазбудінформатика»